

ZÁPISNICA ZO ZASADNUTIA
Ústrednej komisie pre antiinfekčnú liečbu a antibiotickú politiku
(ďalej len UKALAP)

Dátum: 25. 05. 2017 o 13,00 hodine

Miesto: zasadačka MZ SR č. 107

Prítomní: podľa priloženej prezenčnej listiny

Program: 1. Otvorenie a kontrola plnenia úloh

2. Návrh Národného akčného plánu boja proti antimikrobiálnej rezistencii
3. Prerokovanie navrhovaných zmien štatútu UKALAP
4. Rôzne
5. Záver

K bodu 1) Rokovanie UKALAP otvoril a viedol predseda komisie prof. Jarčuška, ktorý privítal prítomných členov komisie, generálneho riaditeľa sekcie zdravia MUDr. Štefana Laššána, PhD., koordinátora tvorby štandardných diagnostických a terapeutických štandardov doc. MUDr. Jozefa Šuvadú, PhD. MPH ako aj pozvaných zástupcov z Občianskeho združenia Slovenský pacient, hlavného odborníka (HO) pre mikrobiológiu doc. MUDr. Nikša a vybraných ústavných epidemiológov z nemocníc. Predstavil novú podpredsedníčku komisie MUDr. Kvetoslavu Bernátovú, MPH, riaditeľku Odboru zdravotnej starostlivosti.

K bodu 2) Návrhu Národného akčného plánu boja proti antimikrobiálnej rezistencii - **Prof. Jarčuška** poďakoval všetkým členom, ktorí splnili svoje zadanie a zaslali do Národného akčného plánu boja proti antimikrobiálnej rezistencii (ďalej len „NAP AMR“) svoje návrhy, ktoré boli jednotne spracované a pred finalizáciou je potrebné o nich diskutovať. V úvode predstavil súčasnú situáciu ohľadom výskytu nozokomiálnych infekcií ako aj spotreby antibiotík v Slovenskej republike (SR), ktorá je mierne vyššia ako v ostatných krajinách EÚ. Slovensko je krajinou s výrazne vyššou rezistenciou mikroorganizmov proti antibiotikám predovšetkým v nemocniciach ako aj krajinou s neprimerane dlhým podávaním antibiotík v profylaktickom podávaní antibiotík (ďalej len „ATB“) pri chirurgických zákrokoch. Za hlavnú príčinu vysokej antimikrobiálnej rezistencie sa považuje:

- nedostatočná úroveň nemocničnej epidemiologickej (hygienickej) služby, vrátane nedostatočného uplatňovania kontroly hygieny na jednotlivých ošetrovacích jednotkách,
- nedostatočný počet personálu, vyčleneného na ošetrovanie pacientov s multirezistentnými infekciami,
- nedostatočný počet jednoposteľových izieb s izolačným lôžkom vybavených vlastným sociálnym zariadením, čo veie k zhoršeniu možnosti izolácie pacientov s multirezistentnými nozokomiálnymi nákazami.

Vedenie databázy o pacientoch s infekciami v registroch je v SR nedostatočná, v súčasnosti existuje iba register invazívnych fungálnych infekcií u hematologických pacientov, ktorý však nie je hrađený z verejných zdrojov.

V ambulantnej praxi je nedostatočná kontrola výskytu rezistencie a spotreby antibiotík. Zo strany zdravotných poisťovní je preplácanie stanovenia hladín CRP iba v pediatrickej praxi.

Slovensko má taktiež extrémne nízku preočkovanosť obyvateľstva proti chrípke a pneumokokovým ochoreniam, vrátane zdravotníckych pracovníkov. Neexistujú dostatočne verifikovateľné údaje o spotrebe antiinfektív na celonárodnej úrovni a spotrebe antiinfektív u jednotlivých poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Toto všetko vedie sekundárne k vyššej spotrebe antibiotík.

NAP AMR je rozdelený na tieto časti:

1. **monitorovanie výskytu a vývoja rezistencie,**
2. **opatrenia vedúce k racionalizácii spotreby antibiotík v zdravotníckych zariadeniach,**
3. **zvýšenie kvality nemocničnej epidemiologickej (hygienickej) služby,**

4. vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov a verejnosti,
5. využitie IKT a e- healthu pri kontrole nozokomiálnych infekcií a racionalizácii antiinfekčnej liečby,
6. prepojenie aktivít ministerstva zdravotníctva a ministerstva pôdohospodárstva.

Následne sa diskutovalo o jednotlivých aktivitách detailnejšie.

k aktivite 1 - doc. Nikš uviedol, že surveillance antibiotickej rezistencie je v SR koordinovaná Národným referenčným centrom (laboratóriom) pre sledovanie antibiotickej rezistencie (NRC) zriadeným pri Úrade verejného zdravotníctva SR v roku 2001. NRC zabezpečuje metodické vedenie, konzultačnú činnosť a realizuje systém externej kontroly kvality testovania citlivosti pre laboratória klinickej mikrobiológie v SR. Vykonáva aj molekulárnu epidemiologickú analýzu významných mechanizmov rezistencie, ktorá sa v súčasnosti vykonáva na nevyhnutnej základnej úrovni. V súčasnosti vzniká obmedzenie monitorovania antibiotickej (ATB) citlivosti v SR pre spájanie mikrobiologických laboratórií a zváženie materiálu do veľkých laboratórií (vykonávajú až 80 % mikrobiologických vyšetrení). NRC disponuje len obmedzenými finančnými prostriedkami pre vykonávanie podrobnejších epidemiologických analýz mechanizmov rezistencie na molekulárno-biologickej úrovni. Bude potrebných minimálne 10 000 € na prestavbu tohto systému, nakoľko je zastaralý. NRC ako aj úrady verejného zdravotníctva sú dlhodobo finančne poddminenzované. Táto aktivita má zabezpečiť širokú dostupnosť kvalitných, úplných a aktuálnych údajov o stave a vývoji antibiotickej rezistencie v krajine. Taktiež uviedol, že Mgr. Katónová, ktorá na tejto téme spolupracovala už na UVZ SR nepracuje.

k aktivite 2 - prof Jarčuška uviedol, že každá nemocnica by si mala sledovať spotrebu antibiotík prostredníctvom ATB komisie, ktorá by mohla pracovať spolu s komisiou pre nozokomiálne nákazy. Tieto komisie by mali byť poradným orgánom manažmentu nemocníc a výsledkom ich činnosti by malo byť dosiahnutie racionálnej spotreby antibiotík a optimalizácie ekonomických nákladov súvisiacich s nozokomiálnymi infekciami a spotrebou antiinfektív. Každá nemocnica by mala kontrolovať nozokomiálne infekcie pomocou informačno-komunikačných technológií (IKT) a to až na úroveň jednotlivých ošetrovacích jednotiek. Okrem toho je vhodné zavedenie nemocničných štandardov (napr. pre diagnostiku a liečbu najčastejších komunitných a nemocničných infekcií, pre komplexný manažment sepsy, pre preventívne podávanie antibiotík v chirurgii a pri invazívnych zákorokoch) ako aj registrov. Pre oblasť komunít by mala byť tiež zriadená ATB komisia pre preskripciu antiinfektív v komunite možno na úrovni samosprávnych krajov.

Doc. Šuvada uviedol, že uvíta, ak členovia UKALAP pošlú návrhy, ktoré štandardy treba vypracovať, nakoľko ako koordinátor tvorby štandardných diagnostických a terapeutických štandardov na ministerstve zdravotníctva vie v tejto problematike pomôcť.

k aktivite 3 – hovorila RNDr. Brňová, že je potrebné zabezpečiť personálne kapacity v oblasti nemocničnej hygieny a stanoviť povinné materiálo-technické vybavenie. Európske centrum pre kontrolu infekcií odporúča prijať pre výkon prevencie a kontroly infekcií v zdravotníckych zariadeniach aspoň 1 seniora špecialistu na 500 – 1000 lôžok a 1 juniora špecialistu na 250 lôžok.

Každá nemocnica by mala pre zlepšenie izolácie pacientov zvýšiť počet jednolôžkových izieb s vlastným hygienickým zariadením v horizonte maximálne 5 rokov na viac ako 10%. V rámci SR je vhodné vytvoriť program hygieny rúk na podklade kampane WHO, zabezpečiť účinnosť dekontaminácie nástrojov a zdravotníckych pomôcok s chemickými indikátormi v súlade s EN normami, zvýšiť kvalitu upratovania a dekontaminácie prostredia v zdravotníckych zariadeniach a zabezpečiť aj efektívnu kontrolu a to povinným monitorovaním výkonu upratovania prostredníctvom UV fluorescencie a monitorovania efektu dekontaminácie najmä v čistých priestoroch ATP luminometriou.

k aktivite 4 a 5 - Prof. Jarčuška priblížil rôzne vzdelávacie aktivity pre lekárske aj nelekárske študijné odbory ako aj pre laickú verejnosť so zameraním na nozokomiálne

infekcie, vakcináciu a racionálnu antiinfekčnú liečbu s vytvorením zásad pre správne používanie ATB pre samotných pacientov.

Diskutovalo sa aj o nových možnostiach využitia IKT vo vzdelávaní (mobilné aplikácie, facebook, twitter) ako aj o väčšej medializácii očkovania hlavne proti chrípke a pneumokokovým ochoreniam. Tajomníčka komisie upozornila, že je potrebné k NAP AMR vypracovať návrhy na financovanie jednotlivých aktivít, prípadne na organizáciu „Antibiotic awareness day“, ktorého súčasťou v minulom roku bola aj tlačová konferencia a edukačné podujatia pre pacientov. Prítomní sa zhodli, že v prípade dostatku financií by bol vhodný reklamný spot a prezentácia v mienkotvorných médiách (printové, elektronické, internet).

k aktivite 6 – MVDr. Hederová a MVDr. Chobotová z Ústavu štátnej kontroly liečiv Nitra hovorili o aktivitách v oblasti sledovania spotreby ATB vo veterinárnej medicíne, ktoré sa od roku 2011 sledujú v systéme EFSA Ide hlavne o spotrebu ATB na farmách, kde sa sleduje pri akých diagnózach a aké ATB a koľko dní sa podávajú. Aj tu je dôležitá edukácia veterinárov, aby sa ATB nedávali zbytočne. Vo veterinárnej medicíne tiež existujú rezistentné mikroorganizmy a často sa z ekonomickej dôvody pri ochrane celého stáda ATB predpisujú. Aj pre oblasť veterinárnej medicíny sa pripravujú aktivity na základe odporúčaní Európskej komisie (EK) so zameraním na zníženie spotreby ATB, zlepšenie vakcinácie zvierat a zvýšenie hygienického štandardu.

Prof. Jarčuška navrhol zaslať ich návrh za veterinárnu medicínu v priebehu 3 týždňov, pričom bude iniciovať stretnutie s ústredným riaditeľom Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR - prof. MVDr. Jozefom Birešom.

K bodu 3 - Prerokovanie navrhovaných zmien štatútu UKALAP.

Prítomným bol prezentovaný návrh štatútu pomocou počítačovej projekcie a diskutovalo sa o navrhnutých zmenách:

- o počte členov (nie 15, ale iba 13, pričom by sa upravil počet stálych členov a členov bez práva hlasovať),
- o podmienkach členstva v zmysle odbornej spôsobilosti,
- o zániku členstva,
- o zameraní činnosti a financovaní komisie.

Doteraz spracovaný návrh štatútu UKALAP sa zašle členom komisie na pripomienkovanie.

K bodu 4 Rôzne

Doc. Nikš otvoril tému vzdelávania v odbore verejné zdravotníctvo v špecializačnom odbore epidemiológia. Podpredsedníčka komisie MUDr. Bernátová navrhla obrátiť sa s témou vzdelávania na pani riaditeľku odboru zdravotníckeho vzdelávania doc. Slezákovú.

Prítomní upozornili aj na finančné ohodnotenie lekárov - epidemiológov pracujúcich najmä na RÚVZ a navrhli upraviť financovanie tak ako je nastavené u lekárov pracujúcich v zdravotníckych zariadeniach.

Otvorila sa aj diskusia k problematike preplácania odberu sterov zo strany zdravotných poisťovní, ktoré robia verejní zdravotníci.

RNDr. Brňová tiež upozornila, že nie je jednotný protokol na odber sterov v zdravotníckych zariadeniach a tak môžu byť výsledky skreslené. Navrhlo sa vypracovať odborné usmernenie o dezinfekcii endoskopov.

Záver

Predseda UKLAP na záver poďakoval všetkým prítomným a uviedol, že nasledujúce stretnutie komisie sa bude plánovať pred letnými prázdninami.

Úlohy:

1. Zaslať všetkým členom záznam zo stretnutia po jeho overení predsedom na mailové adresy
 2. Zaslať návrh NAP AMR ako aj prerokovaný návrh na zmenu Štatútu UKALAP
- Termín: po overení prof. Jarčuškom

k bodu 2: do 20. 6. 2017

Zodpovedný: tajomník komisie – PhDr. Zvalová, PhD.

- 3. Zaslať návrhy doc. Šuvadovi na vypracovanie štandardov - týkajúce sa problematiky antimikrobiálnej rezistencie a nozokomiálnych nákaz (mail: jozef.suvada@health.gov.sk)**

Termín: do 30. 6. 2017

Zodpovední: všetci členovia UKALAP

- 4. Zaslať zoznam ústavných zdravotníckych zariadení RNDr. Brňovej pre potrebu aktualizácie zoznamu ústavných epidemiológov na webovej stránke MZ SR**

Termín: do 30. 6. 2017

Zodpovedná: tajomník komisie – PhDr. Zvalová, PhD.

- 5. Aktualizovať zoznam epidemiológov, ktorých zamestnáva ústavné zdravotnícke zariadenie za účelom sledovania, analýzy a prevencie nozokomiálnych nákaz a zaslať ho tajomníkovi komisie**

Termín: do 30. 8. 2017

Zodpovední: RNDr. Mgr. Brňová, PhD.

- 6. Zaslať koncept na vypracovanie odborného usmernenia o dezinfekcii endoskopov a vypracovanie protokolu (prípadne OU) o postupe pri odbere mikrobiologických sterov v zdravotníckych zariadeniach.**

Termín: september 2017

Zodpovedná: RNDr. Mgr. Brňová, PhD.

- 7. Zaslať návrhy do NAP AMR za veterinárnu medicínu (za Štátnu veterinárnu a potravinovú správu SR) do aktivity č. 6 aj s finančným návrhom na zabezpečenie aktivít tajomníkovi komisie**

Termín: do 30. 6. 2017 na adresu: dana.zvalova@health.gov.sk

Zodpovední: MVDr. Hederová a MVDr. Chobotová z Ústavu štátnej kontroly liečiv Nitra

- 8. Zaslať návrhy ohľadom finančného zabezpečenia jednotlivých aktivít NAP AMR tajomníkovi komisie**

Termín: do 20. 7. 2017

Zodpovední: všetci prítomní

- 9. Zaslať pripomienky a návrhy na zmenu štatútu UKALAP tajomníkovi komisie**

Termín: do 30. 6. 2017

Zodpovední: všetci členovia UKALAP

V Bratislave dňa 5. 6. 2017

Zapísala: PhDr. Dana Zvalová, PhD.

Overili: MUDr. Bernátová, MPH - riaditeľka Odboru zdravotnej starostlivosti, zastupujúca

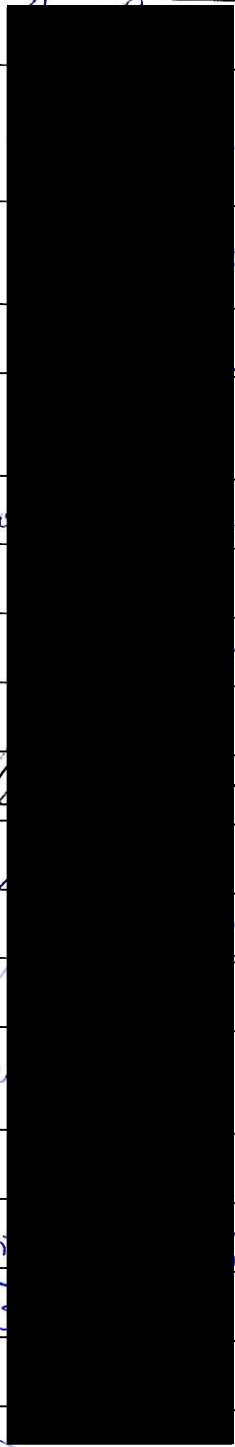
Prof. MUDr. P. Jarčuška, PhD. – predseda komisie

PREZENČNÁ LISTINA

zo stretnutia Ústrednej komisie pre antiinfekčnú liečbu a antibiotickú politiku

Dňa: 25. 5. 2017

miestnosť č. 107 o 13,00 hodine

Porad. číslo	Meno Priezvisko	Podpis	Kontakt mail
1.	Prof. MUDr. Pavol Jarčuška, PhD. predseda UKALAP		
2.	MUDr. Kvetoslava Bernátová, MPH Podpredsda UKALAP riadiateľka. Odbor zdravotnej starostlivosti Sekcia zdravia MZ SR		
3.	MVDr. Mgr. Peter Mrva, MPH, člen UKALAP riaditeľ. Odbor hodnotenia zdravotníckych technológií, SFaLP MZ SR		
4.	MUDr. Štefan Laššán, PhD. generálny riaditeľ. Sekcia zdravia		
5.	doc. MUDr. Jozef Šuvada, PhD. MPH Odbor zdravotnej starostlivosti Sekcia zdravia MZ SR		
6.	prof. MUDr. Cyril Klement, CSc. člen UKALAP		
7.	MUDr. Marián Fedor, PhD. člen UKALAP		
8.	MUDr. Dušan Krkoška, CSc. člen UKALAP		
9.	Doc. MUDr. Marta Hájková, PhD. člen UKALAP		
10.	MUDr. Dagmar Kučerová člen UKALAP		
11.	Mgr. Zuzana Líšková člen UKALAP		
	MVDr. Eva Chobotová, PhD. člen UKALAP		
12.	MVDr. Judita Hederová, PhD. Ústav štátnej kontroly liečiv, Nitra		
13.	MUDr. Eva Schréterová local point za SR pre ATB rezistenciu ECDC		
14.	Doc. MUDr. Milan Nikš, CSc. HO pre mikrobiológiu		
15.	Ing. arch. Radoslav Herda, OZ Slovenský pacient <i>PharmDr. Vladimír Patroš</i>		
16.	RNDr. Mgr. Jaroslava Brňová PhD. FN Trnava a Trnavská univerzita v Trnave		
17.	PhDr. Zvalová, PhD. tajomník UKALAP		
18.			
19.			
20.			

Kontakt: 330/ 383